

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Dispvtatio III. De causalitate & effectu Sacmentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](#)

Circa difficultatem sic intellectam conueniunt Theologi, in casu dicto nullum futurum Sacramentum in eo statu, quia Deus de facto tantum decrevit instituere Sacra menta, excitatus & motus meritis Christi: imò meritis passionis illius; ergo non veniente Christo saltem passibili, ut vere non veniret saltem passibili, & meritis ipsius, saltem sua passionis, non futuris, Deus nullum Sacramentum institueret ex vi decreti, quod de facto habuit.

Sed an perseverante statu innocentiae absque peccato in primo parente, & in posteris ipsius, Deus haberet aliud decretum, quo de facto institueret Sacra menta, incertum est, & coniunctio nequit, quia

nullum pro hac parte appetat firmum indicium.

Sed an si, Adamo non peccante, aliqui postteri ipsius mortaliter peccarent (vt credi potest ex eo, quod non receperint gratiam magis inammissibilem, quam ipse Adamus, qui eam habens peccauit mortaliter) futura essent aliqua Sacra menta pro illis qui peccarent, neque affirmatiuè neque negatiuè responderi potest, nisi teneat & ablique fundamento; quia ex una parte in eo casu Deus omnino esset liber ad utrumque, & ex altera nullum appetat firmum indicium, neque vestigium, quo id possimus coniungere sicut coniungimus aliquos peccatores, quamvis Adam non peccaret.

D I S P U T A T I O I I I .

De causalitate & effectu Sacra mentorum.

D I F F I C U L T A S P R I M A .

Vtrum Sacra menta nouæ legis causent gratiam ex opere operato.

CONVENIUNT omnes, etiam ha-
retici, Sacra menta nouæ legis non
esse causas principales gratiæ, quia
gratia est ordinis supernaturalis,
& Sacra menta sunt ordinis natu-
ralis, quibus eo ipso nequit inesse
virtus proportionata ad illam, qualis requiritur
in causa principali ad suum effectum.

Est tamen difficultas, An per se ipsa causent
gratiam, quamvis non ut causa principales.

Non defundunt haeretici, qui quamvis credant esse
Sacra menta a Christo instituta, & eorum vim
ad iustificandum verbis attollant, re tamen ipsa,
non minus quam olim Messaliani, eam omnino
ab illis tollunt, dum ipsis non aliam virtutem
ad sanctificandum attribuunt, quam mediatam,
mediante seilicet quadam fide, seu fiducia, quam
dicunt Sacra menta in suscipiente excitat, & me-
dia ea fiducia fieri iustificationem; ac proinde non
maiorem vim sanctificandi attribuunt Sacra men-
ta, quam verbis predicationis, quibus in audi-
entibus potest dicta fiducia excitari, quia ipsi
pertinaciter negant, Sacra menta per se ipsa, seu
ratione sui, causare, & ex opere operato: imò inuehuncunt in Catholicos, quod modo
loquendi ex opere operato vntantur, quia sit barba-
rus, & Grammaticæ minus conueniens.

Catholicci tamen contra haereticos docent, Sa-
cra menta nouæ legis ratione sui, & immediatè,
& absque media excitatione ad fidem, seu fidu-
ciam, causare ex opere operato gratiam in susci-
pientibus illa. Ita Bellarminus lib. 2. de Sacra-
mentis, Vafquez cap. 131. & Egidius quæst. 62.
art. 1. dub. 1. qui veritatem hanc optimè ex
Scriptura deducunt, & ex constante Patrum &
Ecclesiæ traditione, quibus Eugenius IV. innixus,

Bellarmin.
Vafquez.
Egid.

Eugen. IV.

Trid.
Conc. Con-
stantin.
Mileuit.

can. 2. & Araulicanum II. canone 25. & Nicæ-
num antè can. 8.

Araulic.
Nicæn.

Et ratione probatur, desumpta ex verbis, qui-
bus utimur pro formis Baptismi & Pœnitentia;
quia eis vere significatur, ipsis ratione sui, & non
media dicta excitatione, fieri remissionem pecca-
torum; quia verbis illis, *Ego te absoluo à peccatis
tuis*, & *Ego te baptizo in nomine Patris*, &c. tatis
significatur, ministrum per illa spiritualiter ab-
soluere a peccatis, & spiritualiter abluerere. Quod
autem respondent haeretici, nempe dictis verbis
idem denotari ac si minister diceret, *Ego testifi-
cor tibi remissa esse peccata*, &c., *te esse spiritualiter
ablatum*, est omnino ineptum: sicut qui tantum
vellet testificari vellem esse mundam, inepte di-
ceret, *Ego ablio vestem*: & sicut tabellio, qui vel-
let testificari debitum esse solutum ab aliquo,
inepte diceret, *Ego remitto debitum tibi*. Quod
si in Baptismo & in Pœnitentia reportur vis & ef-
ficacia ad caufandam gratiam immediatè, &
ratione sui, absque excitatione ad fidem aliquam,
negandum non est etiam in reliquis reperiri.

Sed obijcunt haeretici Primo nonnulla Scrip-
tura testimonii, in quibus iustificatio adulto-
rum tribuitur fidei, ergo tribui non debet Sa-
cra mentis immediatè, sed media excitatione ad
fidem. Respondemus, in eis testimonij tribui
iustificationem adultorum fidei solum tamquam
principio, fundamento, & radici, quod non tol-
lit iustificationem etiam adultorum fieri per Sa-
cra menta tamquam per instrumenta, sicut etiam
id non tollit iustificationem fieri per contritionem
perfectam, sive tamquam per formam, sive
tamquam per ultimam dispositionem, & per
Christum tamquam per causam meritoriam val-
uersalem.

Obijcunt Secundò, quod Baptismus ne-
queat nobis magis prodesse quam Hebreis Cir-
cumcisio, quibus haec non profuit nisi ad exci-
tandam fidem, quia data est in signum fidei,
dicitur

dicitur ad Rom. 4. Sed præterquam quod Baptismus magis prodebet nobis quam Hebreis Circumcisio, ut dicemus Diffic. ix. etiam est fallsum, quod Circumcisio data fuerit Hebreis ad excitandam in ipsis admodum: quia Abraham data fuit in signaculum iustitiae accepta per fidem ex opere operantis, & non per fiduciam hereticorum, sed per fidem supernaturalem, qua Deo dicenti creditur: reliquis vero data fuit signum fidei, id est in signum quod erant fideles, & in signum Circumcisio cordis non manu facta, querenda tamen ex meritis Christi.

Aegidius.

Inuestio autem, qua heretici inuehuntur in modum loquendi, quo dicimus. Sacraenta conferre gratiam ex opere operato, præterquam quod est propria Grammaticorum, qui, ut aduerit Aegidius, pluris faciunt institutionem Donati quam Dci, etiam est contra rationem; quia Scholasticis, vt pote Theologiae præceptoribus, incumbit noua vocabula pro nouis rebus Theologicas inuenientis inuenire, & modus operandi Sacramentorum noua legis fuit nouiter a Christo institutus: inquit illis licet ad res & modos antiquos noua vocabula inuenire, quando his res illae, aut modi illi, clariss & breuius explicantur, quia, ut Augustinus in Psal. 138. ait, *Melius est, quod nos reprehendant Grammatici, quam non intelligamus populi;* & ob id ipse pro os, offi, vsus est ibi *officium, officium.* Et addimus, quod quamvis dicta verba sint minus Latina, sunt tamen non parum antiqua, quia eis ante annos 400. usus est Innocentius III. lib. 3. de Mysterio Missæ, & ab eo tempore fuerunt ab Scholasticis communis applausu recepta, vt pote aptissima ad explicandum modum operandi Sacramentorum noua legis.

Augustinus.

Dicuntur autem a Catholicis Sacraenta noua legis conferre gratiam ex opere operato, quia eam conferunt, non quia sunt opera meritoria illius, neque quia suscipiens Sacraenta eam mereatur, sed quia Christus instituit applicatio ipsorum a ministro facta conferri gratiam suscipientibus illa, non attenta dignitate & ratione meriti, neque ministri, neque suscipientis, quia quia per Sacramentum v. g. Penitentia conferetur peccatori attrito, & eam de congruo merenti, non conferetur illi quia eam sic mereatur, sed quia suscipit Sacramentum; & gratia, quia per Sacramentum Penitentia, aut per aliud confertur iusto attrito, non tribuitur propter attritionem tamquam propter meritum (quamvis pro attritione iulti, tamquam pro merito de condigno, ipsi conferatur alius gradus gratia, qui etiam conferetur, quamvis non suscipiat Sacramentum) sed propter Sacramentum ipsum secundum se, quamvis Sacramentum magis disposito, sive per attritionem, sive per aliud opus bonum, conferat maiorem gratiam. Excessus tamen gratia, qui ob excessum dispositioonis conferatur, correspontet soli Sacramento, ut causas instrumentalis: attritione vero, aut alij operi boni, medio quo suscipiens disponitur, non correspontet vt merito (quamvis ei vt sic, in iusto alius gradus correspontet, & in peccatore nullus) sed vt dispositio ex Christi institutione, qui instituit vt Sacraenta maiorem gratiam conferant magis disposito. Sacraenta ergo dicuntur conferre gratiam ex opere operato,

quia eam conferunt ex opere facto a ministro secundum intentionem Christi, non attenta ratione meriti vt meritum est, neque ministri, neque suscipientis. Huic autem modo causandi gratiam ex opere operato opponitur modus causandi illam ex opere operantis, qui conuenit operi quia est meritorum illius saltem de congruo.

DIFFICULTAS II.

Vtrum Sacraenta nouæ legis cauſent gratiam vt instrumenta physica.

Sacraenta nouæ legis conferre & cauſare gratiam, & non vt causas principales, diximus Difficultate p̄æcedenti, in initio, ac proinde aliquo modo vt instrumenta Dei illam conferunt, quod de Baptismo tradit Tridentinum Trident. sess. 6. cap. 7.

Est tamen difficultas, An cauſent gratiam vt instrumenta physica, an tantum vt moralia. Caietanus 62. artic. 1. & 4. Paludanus in 4. dist. 1. *Paludan.* quæst. 1. Sotus quæst. 3. artic. 1. Suarez disp. 9. *Sotus.* fect. 2. & communiter Thomistæ docent, Sacraenta nouæ legis cauſare gratiam vt vera instrumenta physica, quia possunt assumi a Deo vt physica instrumenta ad illam cauſandam, quia in hoc nula appetit implicatio contradictionis, ergo de facto sic concurrunt. Consequens probatur, quia modus physice concurrendi, est magis perfectus, & magis manifestans omnipotentiam Dei; quia posse cauſare gratiam, non solum per se ipsum, sed etiam medijs creaturis est quid maius; immo modus iste cauſandi est magis conformis Scriptura & Pribus, asserentibus, Sacraenta cauſare gratiam, & mundare animas a peccatis, quæ non propriè quadrant instrumentis solum moraliter cauſantibus gratiam & mundatores.

Auctores tamen huius sententia non eodem modo illam tradunt; quia Paludanus existimat, ex eo solum esse instrumenta gratiae physica, quia physice concurrunt ad producendum ordinatum quendam in anima, qui est dispositio ad gratiam: Caietanus vero & Suarez existimant, esse instrumenta physica gratiae, eam immediate efficiendo physice: Sotus autem existimat, esse instrumenta physica non ad entitatem ipsius gratiae, sed ad uniuersitatem, seu ad coniunctionem gratiae cum anima, ac proinde ad efficiendam animam Deo gratiam. Scutus vero in 4. dist. 1. *Scutus.* quæst. 5. Bonaventura art. 1. quæst. 4. Richardus artic. 4. quæst. 6. Marsilius quæst. 1. art. 3. *Marsilius.* Durandus quæst. 5. Canis Relect. de Sacramentis, part. 4. Vaquez disput. 132. & Aegidius *Canis.* q. 62. artic. 4. docent, Sacraenta nouæ legis Vaquez, non esse instrumenta physica gratiae, sed tantum Aegidius.

Et in primis non esse instrumenta physica gratiae, probat ratione generali: quia impossibile est, rem, quæ in se nullam habet virtutem innatam, seu naturam, neque naturalem, neque obedientiam ad aliquam actionem & effectum, assumi pro sola voluntate Dei vt physicum instrumentum ad eam actionem & effectum, quia a tali re absque virtute innate in ipsa nequit pro sola voluntate Dei actio illa neque effectus physice & realiter dependere, vt expedit.

dit Vasquez disp. 57. cap. 5. & 1. part. disp. 175. & 176. quia id aperte repugnat; sed in Sacramentis nulla agnoscitur virtus innata, adhuc imperfecta, & inchoata ad productionem gratiae (qualis in intellectu quasi per experientiam agnoscitur ad cognitionem supernaturale) neque ad productionem coniunctionis gratiae cum anima, quia in Sacramentis nullum est vestigium talis virtutis, quia nulla in illis appetet proportio, nec preparatio accommodata ad productionem gratiae, neque coniunctionis illius cum anima; ergo absque fundamento dicitur Sacramenta posse assumi ut instrumenta physica ad productionem gratiae, & ad coniungendum illam cum anima.

Et quamvis assumi possent, admittendum non est, de facto assumi; quia modus causandi gratiam aedē extraordinarius, de quo est tanta difficultas an sit possibilis de potentia Dei absoleta, non est de facto tribuendus Sacramentis absque urgenti fundamento: ad id autem nullum est virgines fundamentum, quia in primis ad id non sufficit, quod in Scriptura & a Patribus Sacramenta dicantur animam sanctificare & ablucere, & gratiam continere, quia ad hoc sufficit quod caudent moraliter gratiam; sicut qui demona moraliter ejici, dicitur id absolute efficere; & Medicus qui moraliter solū & directione sanat, dicitur absolute sanare; & Index, qui solo imperio aliquem suspendit, dicitur illum absolute suspendere. Quod vero modus physicè causandi gratiam sit dignior, & magis ostensiu omnipotentia Dei (quod Vasquez negat) non sufficit, vt absque maiori & urgentiori fundamento modum aedē extraordinarium & mirabilem causandi attribuamus Sacramentis.

Durandus. Sacraenta ergo nouæ legis, quæ sunt instrumenta gratiae, & non physica, sunt à fortiori instrumenta moralia. In huius tamen explicatione variant Auctores nostræ sententiae: quia Durandus existimat, Sacraenta tantum operari ad gratiam tamquam conditiones & causas sine quibus non. Hoc tamen non satisfacit, quia modus iste causæ & conditionis non sufficit, vt Sacraenta dicantur continere & conferre gratiam, & animam sanctificare. Scotus vero existimat, Sacraenta tantum operari ad gratiam tamquam dispositiones proximas ad illam ex parte sufficientis: quod nobis non probatur, quia Sacraenta neque sunt dispositiones naturales ad gratiam, vt patet, neque semper sunt morales, vt constat in Baptismo & in Confirmatione suscepimus a patribus, & in Eucharistia & in Extreme Unctione, & in alijs suscepimus à parentibus vnu rationis, & tamen Sacraenta tunc non sunt aliter instrumenta, quam sunt in adultis habentibus vnum rationis. Sunt ergo instrumenta moralia gratiae, eam moraliter causantia, quia sua applicatione inducunt, imò obligant Deum ad collationem gratiae, ratione institutionis & promissionis, quæ facta est ab ipso dandi gratiam sub conditione applicationis ipsorum, in quo efficacia & causalitas moralis consistit. Sunt autem instrumenta Dei ad gratiam, quia ipsis Deus quasi iuvatur ad collationem gratiae non physice, sed moraliter, quia ipsis excitatur ad conferen-

dam gratiam; & hoc modo eam impetrant à Deo, non tamquam retributionem eam merendo à Deo, sed excitando Deum ad collationem gratiae: & non solum Sacraenta, sed etiam minister ipse est instrumentum Dei, quamvis non aliter quam efficiendo Sacramentum quo Deus immediate excitatur; ac proinde minister remotius concurrit quam Sacramentum.

Conferunt vero gratiam in instanti terminatio torius motus Sacramentalis, quia usque ad illud nondum est Sacramentum perfectum, siue in eo instanti nullum indivisibile motus producatur, & instanti omnino extrinsecum Sacramento, vt quibusdam placet, siue in eo producatur indivisible perfectuum Sacramentum, & sit ipsis intrinsecum, vt nobis probatur.

Ex dictis constat, Sacraenta habere virtutem moralē ad producendam gratiam, & eam conseruare, imò & continere virtutem ipsam, hanc formaliter, & gratiam virtualiter.

Ad rationem ergo aduersariorum negandū est antecedens, nempe Sacraenta posse assumi ut instrumenta physica gratiae: imò, eo admissō, neganda est consequentia, ob rationes dictas.

DIFFICULTAS III.

Quam gratiam conferant Sacraenta nouæ legis.

Supponimus, in quo Catholici continent, Sacraenta nouæ legis gratiam iustificantem conferre, aut primam, vt Baptismus & Poenitentia (qua ob id dicuntur Sacraenta mortuorum;) aut augmentum illius, vt reliqua Sacraenta, (qua ob id dicuntur viorum;) imò etiam duo Sacraenta mortuorum, quando applicantur homini iusto, seu spiritualiter viuo. Ita ramen Sacraenta conferunt gratiam iustificantem, vt etiam dicantur conferre gratiam Sacramentalem, singula proprias gratias, in quo Theologi continent, & tradit Bernardus Sermonē de Cœna Domini, dum docet, diversas gratiarum esse in diversis Sacramentis, & merito, quia Sacraenta ad distinctos fines ordinantur.

Hoc ergo supposito, difficultas est in explicando quid sit gratia Sacramentalis, seu in quo consistat gratiam esse Sacramentalem.

Paludanus in 4. dist. 1. quæst. 2. docet, gratiam Sacramentalis esse habitum quendam superadditum gratiae iustificanti, diversum in singulis Sacramentis. Id tamen ab Scholasticis communiter reficitur, quia dicitur absque fundamento & necessitate.

Capreolus in 4. dist. 1. quæst. 1. art. 3. qui non multum dissentit à Paludano, docet, gratiam Sacramentalem esse qualitatem superadditam gratiae iustificanti, & diversam in singulis Sacramentis, quam in Sacramentis imprimentibus characterem esse characterem ipsum, & in alijs non imprimentibus characterem esse alias qualitates. Quod etiam communiter reficitur, quia etiam absque fundamento & necessitate in Sacramentis non imprimentibus characterem constituit qualitates illas à gratia iustificante distinctas, & ipsi superadditas: & quia contra rationem in Sacra-

Bernardus.

men-

22 DISP. III. De Sacram. in genere. DIFFIC. III. & IV.

mentis imprimentibus characterem constituit gratiam Sacramentalem in charactere ipso: quia contingit, characterem imprimi absque gratia, ut quando Baptismus confertur adulto peccator non habenti dolorem peccati; & econtra conferri gratiam absque charactere, ut quando post Baptismum facte receptum recedit fictio.

Bonavent. Bonavent. in 4. dist. 1. art. 1. quæst. 6. docet, gratiam Sacramentalem esse ipsam gratiam iustificantem, quatenus curat animam a peccatis. Quod etiam nobis non omnino probatur: quia quamvis gratia, qua in Sacramentis remittuntur peccata, specialius opponatur peccatis, quam gratia collata extra Sacraenta, quia illa, utpote collata intuitu doloris peccatorum que remittit, speciale inducit respectum oppositionis ad peccata remissa, etiam venialia; nihilominus hoc modo insufficienter explicatur gratia Sacramentalis, & discriben ipsius à gratia iustificante collata extra Sacraenta, saltem in aliis Sacramentis à Baptismo & Pœnitentia, quia in illis aliis aliquid non conferitur gratia cum dicto respectu, vel quia suscipiens illa caret peccatis venialibus, vel quia de illis non dolet.

s. Thomas. Caietanus. Aegidius. Valquez. Suarez. s. Thomas ergo, Caietanus & Aegidius quæstione 6. art. 2. Valquez disp. 131. Suarez disp. 7. sect. 3. & communiter recentiores docent, & meritò, gratias Sacramentales in omnibus Sacramentis distinguunt inter se, & à gratia iustificante secundum se, in eo quod gratia iustificanti ex vi Sacramenti collata annexa sunt auxilia gratiae ad finem pecularem, ad quem Sacramentum, ex vi cuius collata est, institutum fuit, quod non habet gratia iustificans secundum se, seu collata extra Sacraenta.

Trident. Bernardus. Et in primis id habere gratiam Sacramentalem, seu collatam ex vi Sacramenti, significat Tridentinum sessione 14. in proclamatio ad Extremam Vnctionem, & etiam Bernardus vbi supra. Quod vero in eo confusat gratiam esse Sacramentalem, non leuiter indicat Bernardus, dum diueras gratias Sacramentorum assignat per ordinem ad diueria auxilia: & constat ex eo, quod gratia per Sacramentum collata distinguuntur per se à collata extra Sacramentum; & gratia per unum collata, à gratia collata per alterum.

Christus autem gratiae collata per Sacramentum annexuit collationem auxiliorum efficacium, non vero auxiliorum tantum sufficiunt; quia non satis apre institueretur pecuniale instrumentum, quo applicarentur merita Christi ad auxilium, quod nullum est habituum effectum (quamvis non ex defectu ipsius auxiliij, sed hominis cui confertur) ad finem ad quem datur. Et id indicat Tridentinum quod ad gratiam Sacramentalem Eucharistie, dum sess. 13. cap. 2. art. Christum voluisse Eucharistiam sumi tamquam antidotum quo à peccatis mortalibus præteruemur; præteruimus autem auxilio efficaci, & non auxilio tantum sufficiemus: ita tamen Christus annexuit auxilia efficiacia, ut non certò & infallibiliter conferantur (alias qui semel dignè suscipit Eucharistiam, qua ad perpetuariam ordinatur, perfeueraret infallibiliter usque ad mortem) sed tantum conferuntur pro libito Dei, quod optimè fieri potuit, annexando gratiae Sacramentali-

tamquam industrici & excitatrii Dei ut ipse conferat auxilia illa; & non annexuit illa gratia tamquam indefectibiliter obtinenti à Deo ipsa auxilia: id est, fieri potuit annexando auxilia gratiae Sacramentali tamquam suadenti, & non tamquam indefectibiliter persuadenti, conferendo gratiae vim moralem ad quasi suadendum, & non ad indefectibiliter seu infallibiliter persuadendum, ad eum modum, quo quemque oratio bona est imperativa, sed non indefectibiliter. Ob dictam autem annexionem factam gratiae per Sacramentum collatae, sapè conferuntur auxilia personæ habentia gratiam illam, quæ non conferrentur si eam non haberet.

DIFFICULTAS IV.

Vtrum omnia Sacraenta habent vim conferendi primam gratiam.

*S*upponimus Primo, in quo Doctores conueniunt, quædam esse Sacraenta instituta ad viuificandam animam spiritualiter mortuam, ac proinde ad conferendam primam gratiam iustificantem, qua anima mortua viuificatur, Baptismum videlicet & Pœnitentiam, quæ ob id dicuntur Sacraenta mortuorum: reliqua vero quinque Sacraenta instituta esse ad augendam vitam spiritualem animæ, ac proinde ad conferendum augmentum gratiae iustificantis, quæ ob id dicuntur Sacraenta viuorum.

Supponimus Secundo, in quo etiam Doctores conueniunt, omnia Sacraenta, etiam mortuorum, conferre augmentum gratiae iustificantis suscipientibus illa in statu gratiae, quia, ut definitur in Tridentino sess. 7. can. 7. omnia Sacraenta nouæ legis conferunt gratiam dignè suscipientibus illa; qui autem in statu gratiae, accepta per contritionem, aut aliæ, accedit etiam ad Baptismum & ad Pœnitentiam, dignè accedit, si alias accedit cum aliis requisitis; ergo recipit augmentum gratiae, cum iam præhaeat primam gratiam. Vnde duo Sacraenta mortuorum, quamvis primario instituta sint ad conferendam primam gratiam, secundario tamen instituta sunt ad augmentum, quando in suscipiente præsupponitur gratia.

His ergo præsuppositis, est Primo difficultas, An duo Sacraenta mortuorum ita habeant vim conferendi primam gratiam, ut etiam aliquando illam de facto conferant. Et procedit de adultis, quia certum est, Baptismum, qui à parvulis suscipi potest, ipsis primam gratiam conferre.

Gabriel in 4. dist. 4. quæst. 2. art. 2. docet, duo *Gabriel.* dicta Sacraenta numquam conferre primam gratiam adultis, quia ad effectum gratiae Baptismi & Pœnitentiae recipiendum ab adultis habentibus peccatum mortale, prærequirunt in illis perfecta contrito, per quam præsupponitur collata prima illa gratia.

Valquez vero disp. 158. Suarez disp. 7. & com- *Valquez.* muniter Doctores docent, Baptismum & Pœni- *Suarez.* tentiam sapè de facto conferre primam gratiam adultis; & meritò: quia hæc duo Sacraenta instituta sunt ad tollendum ex opere operato peccatum etiam mortale; ergo illud aliquando tollunt,

DIFFICULTAS V.

Vtrum Sacraenta conferant aqualem gratiam.

tollunt, alias frustra fuissent ad id instituta; ergo aliquando conferunt primam gratiam, quia absque ea non tollitur peccatum saltem mortale. Quod verò ad effectum gratiae Baptismi & Poenitentiae in adultis non prærequiratur perfecta contritus, dicitur ex professo in propriis Tractatibus.

Secundò est difficultas, An quinque Sacraenta viorum conferant primam gratiam aliando.

Suarez disput. 7. scđt. 2. Egidius qđst. 62. art. 1. dub. 2. Reginaldus lib. 26. num. 45. Laiemannus cap. 6. & plures alij, partern affirmatum tuerunt, quando peccator accedit attritus, existimans bona fide sè esse in statu gratiæ absque peccato mortali; quia de diuina clementia credi potest, quod voluerit sic accedenti confiri primam gratiam. Id tamen non eodem modo defenditur ab auctoribus huius sententia: quia alij existimat, id habere dicta Sacraenta per se, & ex primaria institutione eorum, secundum rationem genericam Sacraenti, quamvis secundum specificam fuerint instituta ad conferendum augmentum gratiæ: alij verò existimant, id habere dicta Sacraenta ex institutione ipsorum secundum rationem specificam, secundariò tamen & per accidens.

Vasquez. Vasquez verò disp. 205. loquens de Eucharistia, & alij plures in peculiaribus Tractatibus de Sacraenta viorum, docent, Sacraenta hæc nunquam conferre primam gratiam. Quod nobis probatur quoad reliqua quatuor Sacraenta, excepta Extrema Vnctione: quia de aliis quatuor nullatenus constat instituta fuisse ad conferendum aliquando primam gratiam, quia id non constat ex Scriptura, neque ex definitiōne aliqua Ecclesiæ, vt patet; neque ex aliqua Patrum traditione, quia nullus eorum id affirmavit, & si aliqui dicunt per ea Sacraenta remitti peccata, explicandi sunt de remissione venialium, quia verè remittuntur per illa, vt de Eucharistia tradit Tridentinum less. 13. c. 2. Imò postquam dixit per Eucharistiam remitti peccata venialia seu quotidiana, addit, per eam nos preservari à mortalibus, quo indicat, per Eucharistiam non remitti. Neque id constat ex aliqua efficaci ratione, quia sola diuina clementia absque virginitati ratione non sufficit ad id, quia non debet durum censeri, Sacraenta, que tantum scimus instituta fuisse ad augendam vitam spiritualem spiritualiter vivis, non conferre vitam spiritualem spiritualiter mortuis, quamvis attritus & bona fide accedentibus.

Inclusus. Trident. Inclusus Trident. Excepimus Extremam Vnctionem, quia existimamus, per hanc etiam conferri primam gratiam attritus, & absque mala fide suscipientibus illam; quia id efficaciter deducitur ex Scriptura Iacobi 5. & ex Tridentino sessione 14. canon. 1. & de Extrema Vnctione, & ex verbis formæ Extremæ Vnctionis, ut expendimus Tractatu de Extrema Vnctione Diffic. VIII.

Non procedit difficultas de Sacraenta diversæ speciei inter se comparatis, quia incertum est, quod eorum, quantum est ex se, ceteris paribus ex parte dispositionis suscipientis, conferat maiorem gratiam; quamvis vero simile sit, Eucharistiam copiosiorem gratiam cōferre quam quodlibet aliud, ex eo quod realiter continet auctorem gratiæ? sed procedit de Sacraenta eiusdem speciei diversis numero, vt de duobus Baptismis.

Circa difficultatem hanc Paludanus in 4. dist. 4. qđst. 1. docet, Sacraenta eiusdem speciei diversis applicata, semper vi sua conferre inæqualem gratiam; quia existimat, homines creatoris fuisse ad reparandas fedes Angelorum qui ceciderunt, & tot homines subrogandos esse Angelis lapsi, quot lapsi fuerunt, & in tanta gloria, quantam illi haberent si in gratia perseverarent: & existimat, Angelos lapsos, si perseverarent, habituros inæqualem gloriam, sicut etiam habuerunt inæqualem gratiam, iuxta illud Augustini,

Erat Deus in Angelis simul condens naturam, & largiens gratiam; ac proinde Sacraenta, quantum est ex se, inæqualem conferre gratiam: alias infantes, qui post Baptismum moriuntur, æqualem gloriam consequerentur.

Sed Paludanus incerto & infirmo nititur fundamento; quia homines creatos esse occasione lapsus Angelorum, & tot esse illis subrogandos, & in tanta gloria, incertum est & absque fundamento, & non minus, Angelos ipsos habituros inæqualem gloriam: quia quamvis creati fuerint in inaequali gratia, vt significat Augustinus, potuerint tamen qui in minori creati fuerint, meritis supplerere defectum gratiæ acceptæ, ac proinde saltem in iure ad gloriam æquare, imò & superare creatos in maiori gratia.

Scotus in 4. dist. 4. qđst. 7. art. 1. & Gabriel qđst. 2. art. 2. concluſ. 7. docent, parvulis, & etiam adultis aliquando, ceteris paribus ex parte dispositionis, in Baptismo (& idem in reliquis Sacraentis) conferri inæqualem gratiam, non vi Sacramentorum, sed adultis ex sola voluntate Dei, & parvulis ex vi meritorum, vel baptizantis, vel parentum, vel adstantium; quia illos tam parvulos quam adultos prædestinavit ad tantam gloriam, ad quantum aliquando non sufficit gratia quæ vi Sacraenta conferunt.

Sed Scotus & Gabriel absque fundamento docent, post instituta Sacraenta nouæ legis Deum pro sola sua voluntate, aut ex merito aliorum conferre immediatè gratiam iustificantem: quia quamvis admittamus, Deum prædestinare homines ad tantam gloriam ante prævisionem iustificationis, non definet Deo modus, quo, servata lege ordinaria, sic prædestinatos perducet ad ius ad tantam gloriam, absque eo quod prædicta gratia conferetur modo adeò extraordinariori, qui ordinariè tantum contingebat ad iustificationem parvolorum antiquorum media oblatione

24 DISP. III. De Sacram. in genere. DIFFIC. V. & VI.

Suarez. tione parentum, aut aliorum, tamquam merito de congruo, ne tanta parvularum multitudo absque ordinario remedio periret.

Ægidius. Alij, vt referunt Suarez & Ægidius, docent, Sacraenta eiusdem speciei semper conferre æqualem gratiam adhuc inæqualiter dispositis, quia Sacraenta operantur tamquam agentia naturalia, quæ, vbi non est impedimentum, operantur quantum possunt, ac proinde Sacraenta in subiectis capacibus carentibus obice, quantumvis inæqualiter dispositis, causabunt æqualem gratiam, quia operantur quantum possunt, & quantum est ex se, semper possunt idem.

Trident. Sed horum doctrina iam post Tridentinum sustineri non potest, quia self. 6. cap. 7. agens de iustificatione adulorum, quæ sit in Baptismo, ait, in ea vnumquemque recipere gratiam secundum propriam dispositionem, & cooperacionem (& idem est absque dubio de reliquis Sacraentis;) ergo Baptismus, & reliqua Sacraenta inæqualiter dispositis conferunt inæqualem gratiam, & æqualiter dispositis æqualem; alias gratia non conferetur secundum vim inuisicuusque dispositionem. Dicuntur tamen operari ut agentia naturalia, quia absque sui libertate operantur, sed tamquam instrumenta cause libera, quæ illa assumit ad maiorem vel ad minorem gratiam, vel potius illis ad maiorem vel minorem gratiam conferendam excitatur, iuxta suscipiens dispositioem.

S. Thomas. S. Thomas ergo quæst. 69. artic. 8. Vasquez disp. 135. Suarez disp. 7. Ægidius quæst. 62. art. 1. dub. 3. & communiter Theologi docent, Sacraenta eiusdem speciei gratiam conferre iuxta vniuersicuusque suscipiens dispositioem, inæqualiter dispositis inæqualem, & æqualem æqualiter dispositis, iuxta æqualitatem & inæqualitatem dispositioem: quod definitum est à Tridentino de Baptismo cap. illo 7. (& idem est de reliquis Sacraentis.) Et merito sic institutum est à Christo: quia æquitas exigit, ut æqualiter dispositi æqualem fructum è Sacramento percipiant, & as major cura & diligentia ad suscipiendum Sacramentum careret fructu Sacramentali. Vnde duo Baptismi duobus parvulis applicati, æqualem illis conferunt gratiam, quia illi æqualiter se habent ad Baptismum, nempe absque dispositione, & absque obice seu impedimento.

Sed quæ sit dispositio ad quodlibet Sacramentum, & quæ sit necessaria, commodiū dicitur in propriis Tractatibus: nunc tamen dicimus, voluntatem suscipiendo Sacramentum, & devotionem erga Sacramentum quod suscipitur, & reuerentiam in suscipiendo illud, & actum fidei quo credimus Deum esse auctorem gratiae, & Sacramentum illud habere virtutem ad conferendam gratiam; & actum spei, quo medio illo Sacramento speramus a Deo fructum gratiae; & etiam dolorem peccatorum, quando per Sacramentum remittuntur, esse dispositionem proportionatam ad perceptionem fructus Sacraenti. Status tamen gratia, quamvis necessarius sit ad susceptionem Sacrauentorum vivorum, tamquam fundamentum & inchoatio ad augmentum gratiae ad quod instituta sunt, non est dispositio; quia dispositio aliquem ordinem

importat ad effectum (vt calor ad ignem) quem non importat sanctitas ad sui augmentum, ac proinde Sacraenta conferunt gratiam iuxta mensuram voluntatis suscipiendo illa, & devotionis & reuerentiae erga illa, & fidei, & spei, & doloris; non tamen iuxta mensuram sanctitatis persona suscipientis.

Addimus, ad perceptionem fructus Baptismi, Confirmationis, & Eucharistie in parvulis, nullam esse illis necessariam dispositionem, sed tantum statu gratia ad fructum Confirmationis & Eucharistie, & in adultis ad perceptionem fructus Sacrauentorum necessariam esse voluntatem suscipiendo illa saltem implicitam, aut interpretatiuam, & specialiter ad fructum Poenitentiae etiam esse necessarium actum fidei & spei, & dolorem sanctum peccatorum, & ad fructum gratiae Baptismi, etiam actum fidei & spei, & quando est peccatum actualē mortale, etiam dolorem illius; de quibus ex professo in propriis Tractatibus.

DIFFICULTAS VI.

Vtrum Sacraenta in voto conferant eamdem gratiam, quam conferunt realiter sumpta.

Supponimus, Matrimonium & Ordinem in voto seu in desiderio tantum suscepit, non conferre ex opere operato gratiam, quam conferunt quando realiter suscipiuntur, quia haec duo Sacraenta instituta sunt ad conferendam gratiam Sacrauentorum valde vitem ad statum conjugalem & Ordinis, ratione auxiliorum ipsi gratiae annexorum; ergo absque fundamento dicitur, eam gratiam conferri ob votum seu desiderium ipsorum, quod non constituit ipsum desiderantem in eo statu.

Ergo difficultas de aliis quinque Sacraentis. An vatum, seu desiderium suscipiendo illa quando realiter suscipi nequeunt, conferat ex opere operato gratiam, quam Sacraenta ipsa realiter suscepit conferunt.

Non defunt qui partem affirmatiuam tueantur, quando Sacraenta nequeunt realiter suscipi ab eo qui illis valde indiget, quia Sacraenta instituta sunt à Christo ad subueniendum necessarii spirituali; ergo quando est haec necessitas, & Sacraenta suscipi nequeunt, idem efficiunt suscepit in voto ex institutione Christi, quia hoc maximè decet benignitatem ipsius.

Sotus vero in 4. dist. 11. quæstione 2. artic. 1. *Sotus.* Suarez disp. 8. Ægidius quæst. 62. art. 1. dub. 4. *Suarez.* & communiter Doctores, partem negatiuam tradunt, & merito; quia promissio Christi conferendi gratiam Sacrauentalem, non est facta voto seu desiderio suscipiendo Sacraenta, sed Sacraenta ipsis realiter suscepit, v.g. reali mandationi Corporis Christi, & reali ablutione, & absolutione, & vocatione; ergo absque sufficiens fundamento tribuitur voto Sacrauentorum significatio & vis conferendi gratiam ex opere operato.

Non negamus, per actum contritionis perfectæ, & per quemicumque alium actum dilectionis amicitia Dei, in quo includitur vatum suscipiendo

piendi Sacramentum, quod est sub præcepto, conferri peccatori primam gratiam iustificantem, & iusto augmentum illius ex opere operantis, & etiam per desiderium expellum suscipiendo Sacramentum, idem augmentum conferri iusto ex opere operantis, quod tantum voluit Tridentinum fess. 13. c. 8. dum dixit, eos, qui voto Panem calestem edunt fide viua, fructum & utilitatem illius sentire, id est, augmentum iustificationis, quamvis non Sacramentalis; sed tantum afferimus, per dilectionem Dei, in qua continetur votum implicitè, & per votum expressum Sacramenti non conferri gratiam ex opere operato, ac proinde neque Sacramentalem, cui annexa sunt auxilia ad finem proprium cuiuscumque Sacramenti.

Quod verò homo constitutus sit in necessitate Sacramenti, & in impotencia suscipiendo illud, non sufficit, ut desiderio illud suscipiendo tribuamus, quod non constat Christum tribuisse.

DIFFICULTAS VII.

Quando Sacraenta conferant gratiam.

Non desunt qui existimunt, Sacraenta conferre gratiam non in instanti, sed in tempore immediato ante instanti ultimum terminatum temporis in quo fit motus Sacramentalis, seu actio Sacramentalis, quia ex una parte Sacramentum nequit gratiam conferre antequam sit, neque postquam iam desuit esse & non est, quia nulla res operatur quando non est; & ex altera parte Sacramentum consistens in motu (in quo sex Sacraenta, excepta Eucaristia, consistunt) non potest esse in aliquo instanti, sed in tempore; quia tantum est, seu existit, quando fit; & non fit in instanti, sed in tempore: ergo Sacraenta conferunt gratiam in tempore, & non in alio quam in tempore immediato ante dictum instanti terminatum, quia in eo tempore, utpote immediato ante dictum instanti fit & perficitur motus ipse Sacramentalis, seu Sacramentum.

Vasquez. Suarez. Henr. Aegidius.
Suarez. Henr. Aegidius.
Sotom. Maior.

Vasquez verò disp. 32. Suarez disp. 8. Henr. Aegidius libro 1.c. 19. Aegidius q. 62. art. 1. dub. 4. & communiter Theologi docent, Sacraenta non conferre gratiam in tempore, sed in instanti, & non in alio quam in ultimo termino totius temporis, in quo successivè fit Sacramentum, & merito: quia Sacraenta non conferunt gratiam, nisi quando sunt perfecta & completa, qualia non sunt usque ad dictum instanti, quia vñque ad illud semper superest aliquid motus & actionis Sacramentalis, & in eo instanti iam nihil superest, ergo in tempore immediato antecedente ad dictum instanti, siue indeterminato siue determinato non conferunt gratiam. Accedit, quod Sacraenta nequeunt connaturaliter ipsi gratiae eam conferre, nisi in instanti; quia gratia, utpote spiritualis, & quoad extensiónem indiuisibilis, & carente cotiratio diuisibili, & habens subiectum omnino indiuisibile & ultimè dispositum, exigit in instanti produci.

Vnde, ut contra Sotum & Maiorem aduentunt Suarez & Henriquez, Sacramentum administratum homini qui in dicto ultimo instanti moritur, non confert illi gratiam, quia in eo instanti iam non est homo ille.

Ad rationem ergo aduersariorum constat, Sa-

cramenta conferre gratiam in instanti ultimo terminatio motus, seu actionis sacramentalis (sive instantis istud sit omnino extrinsecum ipsi Sacramento, quia in eo nihil adhuc indiuisibile producitur, ut quibusdam placet; sive at aliquo modo intrinsecum, quia in eo producitur indiuisibile Sacramenti, ut nobis probatur) quia usque ad illud non sunt completa & perfecta Sacraenta. Quod autem in eo ultimo instanti nihil sit Sacramenti, seu motus Sacramentalis, nisi forsan indiuisibile illius, non impedit ut causare possit; quia Sacraenta tantum causant moraliter, ad quod non requiritur existentia actualis Sacramentorum, sed sufficit ipsa fuisse.

DIFFICULTAS VIII.

Vtrum Sacraenta fiētē suscepta, postea, recedente fictione, conferant gratiam.

Difficultas procedit de Sacraenta ficte sumptis, fictione tantum effectui gratiae opposita, ut quando Baptismus suscipitur ab adulto peccatore absque dolore peccati mortalis, & non opposita valori Sacramentorum, quia sic ficte suscepta, utpote inutilia, nullam utramque conferunt gratiam.

Circa difficultatem ergo Durandus in 4. dist. 4. Durandus. quæst. 4. & Canus de Pœnitentia, part. 5. docent, Canus. Baptismus & Pœnitentiam gratiam conferre, dicta fictione recedente. Quod autem id habeat Baptismus, probatur: quia alias peccata ante Baptismum commissa remitti possent absque Baptismo in re & in voto, quia tunc tantum possunt remitti per contritionem, aut per accidens per Sacramentum Pœnitentia, quæ tunc non continent in voto Baptismum, seu susceptionem Baptismi, quia tunc non est obligatio iterum suscipiendo Baptismum. Et quod idem habeat Pœnitentia, probatur: quia alias mortalia post Baptismum commissa, etiam possent remitti absque Sacramento Pœnitentia in re & in voto, illa scilicet peccata que confessi fuerunt in dicto Sacramento ficte facta, quia possunt remitti per contritionem absque Sacramento Pœnitentia, in re, ut paret, & etiam absque ipso in voto, quia tunc contrito, per quam remittuntur, non continent votum Sacramenti Pœnitentia quod dicta peccata, quia non est obligatio iterum illa confitendi, quia iam fuerunt ritè & legitimè confessa.

Maior in 4. dist. 4. quæst. 2. & Couarruias in Maior. cap. Alma mater. 1. part. §. 4. num. 23. docent, hæc Couarruias Sacraenta, nempe Baptismum, Confirmationem & Ordinem, ficte suscepta, conferre gratiam recedente fictione, quia alias ficte suscipiens illa maneret per totam vitam fructu illorum præuatus; quia cum imprimant characterem, repeti non possunt. Addunt Paludanus in 4. distinct. 4. quæst. 5. & Silvester v. Baptismus 4. id etiam conuenire Sacramento Pœnitentia, ob rationem Du-

randi & Cani.

Aegidius quæst. 62. art. 1. dub. 5. docet, non solum Baptismum, Confirmationem & Ordinem conferre gratiam recedente fictione, sed etiam Matrimonium, pro tempore quo durat vinculum ipsius, & Extremam Unctionem pro tempore quo in infirmitate, in qua datur, durat periculum mor-

tis;

Tena.

Suarez.

Caietanus.

Sotus.

Sotus.

Vasquez.

tis; quia pro dictis temporibus nequeunt iterari & repeti: quod etiam in hac Academia docuit Ludovicus Tena Cathedræ Scotti moderator, & postea Episcopus Tortuensis.

Suarez disp. 8. l. c. 6. docet, non solum Baptismum, Confirmationem, Ordinem, Matrimonium, & Extremam Vnctionem conferre gratiam recedente fictione, ob rationem dictam, sed etiam Poenitentiam, ob rationem Durandi & Cani.

Caietanus tom. I. Opusc. tract. 5. & Petrus Sotus de Institutione Sacerdotum, l. c. 5. de Baptismo, docent omnia septem Sacraenta facte recepta conferre gratiam recedente fictione. Quia Baptismus ideo confert gratiam recedente fictione, quia quamvis gratia Baptismi suppleri possit per contritionem, id tamen est melius & utilius hominibus; sed etiam est illis melius & utilius, quod reliqua Sacraenta facte suscepit, postea, recedente fictione, conferant gratiam; ergo id etiam est illis tribuendum sicut Baptismo.

Sotus ergo in 4. dist. 6. quæst. 1. art. 8. & Vasquez disput. 161. docent, conferre gratiam recedente fictione, nulli Sacramento conuenire nisi Baptismo, si alieui conuenit; & metit, quia si Sacraenta hanc virtutem habent, eam habent ex institutione Christi; ex hac autem illam non habent, quia nullo firmo fundamento constat, Christum virtutem hanc contulisse aliis Sacraentis à Baptismo, quia non constat Scripturâ, neque traditione, neque testimonio Parrum, nec efficaci aliqua ratione, ut constabit ex solutione eorum quæ ab aduersariis afferuntur. Sed, an Baptismus virtutem hanc habeat, dicimus Tractatu de Baptismo Disp. I v. Diffic. VIII.

Quod autem absque Poenitentia in re vel in coto nequeant remitti mortalia post Baptismum commissa, non conuinicit, Poenitentiam facte susceptam conferre gratiam remittentem mortalia recedente fictione, quia illud salutatur, quamvis post dictam receptionem conferatur gratia, & remittantur peccata per contritionem, absque eo quod in ea continetur votum Poenitentie; quia tunc gratia illa remittens peccata non confertur absque Sacramento illo Poenitentiae antea realiter & facte suscepto, ac proinde etiam tunc est verum, quod Sacramentum Poenitentiae sit necessarium in re vel in coto, quia absque illo iam antea suscepto non confertur gratia, quamvis non per illud, sed per contritionem perfecta.

Quod vero Sacraenta imprimita characterem numquam repeti possint, & Matrimonium durante vinculo ipsius, & Extrema Vnctio durante codem periculo mortis infirmi, non conuinicit, illa facte suscepit, postea, recedente fictione, conferre gratiam; quia gratia ipsorum non est necessaria ad salvationem, quamvis sit maximè utilis, præsertim cum malitia aut negligencia suscipiens Sacramentum, non fuerit adepta. Quod li Baptismus id habet (quod Vasquez & alii negant) non est, quia gratia Baptismi sit quocumque modo utilis, sed quia est utilis ad remissionem mortaliuum, absque qua non contingit saluari, & quia iterari non potest; gratia vero aliorum Sacraentorum non est utilis ad id nisi Poenitentiae, hæc tamen iterari potest.

DIFFICULTAS IX.

Utrum Sacraenta veteris legis iustificant non tantum ex opere operantis, sed ex opere operato.

Supponimus, Sacraenta veteris legis, ut pote opera bona ad cultum Dei pertinentia, & ex auxilio Dei facta, habuisse vim iustificandi ex opere operantis (sicut reliqua opera bona) quia in statu gratiae facta causabant gratiam, tamquam merita de condigno augmenti illius; & facta in statu peccati, imperabant à Deo spiritum contritionis (quamvis non infallibiliter) mediâ quâ remittebantur peccata. Cui non obstat Paulus ad Roman. capi. 3. & 4. & ad Galat. 2. dum ait, neminem ex operibus legis iustificari; quia tantum significat, neminem obseruatione legis, facta ex sola notitia legis, & ex propriis viribus iustificari, non excludens opera legis bene facta ex auxilio.

Hoc supposito difficultas est, An Sacraenta illa etiam iustificant ex opere operato.

Conuenient communiter Doctores, Sacraenta veteris legis, Circumcisione excepta, non contulisse gratiam ex opere operato, sed tantum ex opere operantis, quod absque dubio tradit Eugenius IV. in Decreto fidei, dum ait, Sacraenta nouæ legis multum differre à Sacraentis antiquæ legis, quia hæc non causabant gratiam, sed tantum significabant per passionem Christi damnationem; & tuis significat Paulus ad Gal. 4. dum Sacraenta & ceremonias antiquæ legis appellat elementa infirma & egena, & ad Hebreos 9. dum ab ipso dicuntur iustitia carnis, que secundum conscientiam mundare non possunt; & cap. 7. dum affirmat, factam fuisse reprobationem antiquæ legis propter eius infirmitatem & inutilitatem; quia illa aliter quam ex pœnitentiâ merito, seu ex opere operantis, iustificant, non possent in ratione Sacraentorum & ceremoniarum dici inutilia, & infirma, & egena, & non posse mundare conscientias.

Suppetit ergo difficultas de Circumcisione, an contulerit gratiam ex opere operato, non attenta ratione meriti circumcisii, neque ministri circumcidientis.

Alexander 4. part. quæst. 4. mem. b. 3. Bonaventura in 4. dist. 1. art. 3. quæst. 3. Scotus quæst. 6. Durandus quæst. 7. Henriquez lib. 1. c. 6. & Bonacina disp. 1. quæst. 1. punct. 3. docent, Circumcisionem ex opere operato, seu ex Dei institutione contulisse gratiam parvulus, per quam eorum originele debatur. Quod tradidisse videntur Augustinus & alij Patres, quos refert Vasquez vbi infra; immo id tradidisse videatur Innocentius III. in cap. Maiores, de Baptismo, dum ait, Baptismum successisse Circumcisionem; & dum, affignans discriberet inter Baptismum & Circumcisionem, ait: *Quoniam et si originalis culpa remittebatur per Circumcisionem nostrorum, & damnationis periculum vitabatur; non tamen perueniebat ad Regnum celorum.* Quod etiam significari videtur Gen. 17. illis verbis: *Masculus, cuius prepucy caro circumcisâ non fuerit, debetur anima illa de populo suo, quia pactum meum irritum feci.* Vbi cùm Deus minaretur etiam parvulus, qui non circumcidebantur, perpetuum inter-

Disp. III. De Sacram. in genere. DIFFIC. IX. & X. 27

interitum, nequit aliter verificari, nisi quia per Circumcisionem liberandi erant à peccato originali & morte perpetua.

S. Thomas. Bellarm. Valentia. Suarez. Vasquez. Egidius
verò quæst. 62. art. 6. & quæst. 70. art. 4. Bellarminus lib. 2. de Sacramentis, à cap. 13. Valentia disp. 3. quæst. 3. punct. 3. Suarez disp. 10. Vasquez 1. 2. disp. 184. & Egidius quæst. 62. ar. 6. docent, Circumcisionem non contulisse gratiam ex opere operato, quod tradunt plures Patres quos Vasquez refert: & id absque dubio definit Eu- genius I V. in Decreto fidei, dum de Sacramentis antiqua legis ait non causasse gratiam, sed tantum figurasse dandam per passionem Christi: sub Sa- cramentis autem antique legis absque dubio com- prehendit Circumcisionem, quia quamvis insti- tuta fuerit ante legem Moysis, fuit tamen etiam præcepta illi populo cui data fuit lex illa, & cum ipsa lege permanxit tamquam unum præceptum illius. Et quidem mirum est, Pontificem tantum voluisse comparare Sacraenta noua cum Sacra- mentis antique legis, excludendo Circumcisio- nem, qua erat unum ex Sacramentis & præceptis in ea lege vigentibus. Quod etiam deducitur ex testimonitis Scripturæ iam adductis, in quibus Sa- cramenta & ceremoniae veteris legis dicuntur infir- ma & egena elementa, & lex venus dicitur infir- ma & inutilis. Imò Paludanus ad Rom. 3. Cir- cumcisioni nullam aliam utilitatem attribuit, quam quod est in signum populi, cui Deus com- misit eloqua sua.

Et ratione probatur: quia si Circumcisio iustifi- caret amplius quam ex opere operantis, & attenta ratione meriti, id tantum haberet ex institutione Dei; nullo autem fundamento conflat, Deum id instituisse, quia neque constat ratione aliqua effi- caci, neque traditione, vt patet: neque ex Scriptura, quia si ex aliquo testimonio, maximè ex illo Genet. 17. *Masculus, cuius præputio caro circumci- sa non fuerit, delebitur anima illa de populo suo, quia pactum meum irritum fecerit;* tamen ex hoc testi- monio id non constat, quia in eo ad litteram tan- tum est sermo de morte corporali infligenda adul- to transgredienti præceptum Circumcisionis, quod in eo c. pite dicitur *pactum;* & non de morte spirituali, vt deportatus addito illo, *delebitur anima illa de populo suo,* quo mors corporalis, & non spi- ritualis denotatur. Neque id constat ex testimonio Patrum; quia pro parte negativa est maior nume- rus Patrum, quam pro affirmativa, si pro hac sunt aliqui, quod non est certum: quia Augustinus & alij Patres, qui videntur parti affirmativa favere, exponi possunt, vt tantum velint in Circumcisione conferri gratiam & remissionem peccati origi- nalis, sed non virtutem ipsius vt Sacramenti, seu vt operis ad id instituti à Deo, sed tantum vt operis ineritorum de congruo; quamvis infallibiliter ex promissione Dei, vt Disp. II. Diff. IV. dicimus de remedio pro parvulis in lege naturæ. Et hoc modo expoñit Innocentius III. vbi suprà, praesertim, quod quamvis id dixerit in sensu aduersa- riorum, id tamen non definitur, vt aduertit Vas- quez, quia id tantum adduxit in exemplum secun- dum opinionem probabilem, quod non incon- grue fit à Pontificibus, quando id non est unicum fundamentum eius quod definitur, quale non erat in praesenti; vnde neque constat ex definitione Ecclesie.

Per Circumcisionem ergo conferebatur parvu-

lis gratia iustificans, non tamquam per opus ope- ratum, & ex sola institutione Dei, sed tamquam per opus bonum, & meritum congruum ministri operantis: & non conferebatur adulteris, quia isti non premebantur necessitate huius remedij, sicut neque remedij legis naturæ, quia iustificari poterant contritione perfecta. Conferebatur autem parvulis, quatenus per Circumcisionem offere- bantur Deo à ministro ex fide Dei iustificatoris, & conferebatur infallibiliter ex promissione Dei, non aliqua peculiari Circumcisioni facta, quia de ea non conflat, sed ex generali, quia generaliter oblationi pro parvulis factæ tamquam merito de congruo promissa erat remissio originalis ipso- rum, ne carerent certo remedio, ac proinde quo- cumque alio signo, quo ex fide dicta parvulus of- ferretur Deo, iustificaretur; imò sola interiori ob- latione, absque signo exteriori adhuc Circumci- sionis, vt etiam dicitur Disp. II. Diffic. IV. Cir- cumcisio ergo non solum non erat iustificans ex opere operato, sed neque necessaria erat vt opus seu meritum operantis; quia absque ipsa fieri po- terat iustificatio per aliam exteriorem oblationem, imò & per solam interiorem.

Qua autem ratione, & quas personas, & quo tempore Circumcisio obligabatur, & quo ritu, & quo instrumento facienda erat, aduertunt Vasquez Vasquez. disp. 162. & 163. Suarez quæst. 70. art. 3. Henri- Suarez. quez lib. 5. cap. 6. Henriq.

DIFFICULTAS X.

Vtrum per aliqua Sacraenta impri- matur character.

Hæretici nostri temporis negant esse Sacra- menta aliqua imprimentia characterem, quia non constat Scriptura, vt patet; neque traditione, quia usque ad Innocentium III. nulla inueniuntur mentio characteris; neque id constat ratione aliqua efficaci.

De fide tamen est, esse tria Sacraenta chara- cterem imprimentia, nempe Baptismus, Confi- rmationem, & Ordinem, quod admittunt omnes Scholastici, etiam Gabriel, quamvis de hac re non Gabriel. sit omnino certus. Et id definierunt Innocen- Innoc. III. tius III. in cap. *Maiores* 3. de Baptismo & eius effectu, & Eugenius IV. in suo Decreto fidei, & *Trig. IV.* Tridentinum less. 7. can. 9. innixi perpetua & *Trig. IV.* constanti traditioni Ecclesiæ, cuius nullum post Apostolorum agnoscitur initium.

Characteris autem Baptismi expressam men- tionem faciunt Cyrillus Ierosolymitanus in Pra- Cyrilus. ficatione in Catechesi, Basilius Homil. 13. Na- Ierosol. zianenus Orat. 40. Epiphanius Hæresi 8. Augu- Basilius. stinus Epist. 25. & saepè alibi. Et per Confirmationem etiam imprimi characterem, significat Augu- Epiphan. stinus lib. 2. Contra litteras Petiliani, c. 104. Et etiam imprimi per Ordinem, significat Nyssenus Nyssenus. Orat. de Sancto Baptismate. Et tandem semel admis- so characteri Baptismi, facile est eum etiam admittere in Confirmatione & Ordine, quia etiam nequeant repeti, sicut neque Baptismus.

Quod ratione Theologica probatur: quia Ba- ptismus, Confirmation, & Ordo nequeant iterari, vt notissima traditione conflat, id autem ex nullo alio capite prouenire potest, nisi quia imprimate

chara-

characterem indelebilem, ne duplex character frustra imprimatur: ergo.

Ad fundamentum ergo haeticorum constat, ante Innocentium III. non paucos Patres mentionem fecisse characteris: & quamvis id non constet ex Scriptura, constat tamen ex perpetua traditione, quia ei innixi fuerunt Pontifices, & Patres Concilij Tridentini, ad id definiendum.

DIFFICULTAS XI.

Utrum character Sacramentalis sit qualitas, an relatio.

Scotus.

Durandus.

Guillel.

Richardus.

SCOTUS in 4. dist. 6. quæst. 10. DURANDUS dist. 4. q. 1. & GUILLELMUS PARISIENSIS TRACT. de Baptismo c. 1. docent, characterem non esse qualitatem, sed relationem, qua homo deprimit seu insignitur ad actiones sacras. PRIMÒ, quia relatio sufficit ad saluanda omnia quæ Ecclesia attribuit characteri. SECUNDÒ, quia character est signum, quo homo insignitur ad aliquam actionem sacram; signum autem est in genere relationis. PRÆDICTA MANNERE DOCTORES in eo dissentunt, quod SCOTUS estimat esse relationem extrinsecam, & rationis; DURANDUS vero & GUILLELMUS, esse intrinsecam & realem.

Thomas.

Caietanus.

Valquez.

Suarez.

STHOMAS VASQUEZ, CAIETANUS & RECENTIORES THOMISTIa q. 63. art. 2. VASQUEZ disp. 134. SUAREZ disp. 11. sect. 2. & COMMUNITER THEOLOGI docent, characterem non esse relationem, sed esse rem absolutum, & non aliam quam qualitatem; & MERITO: quia in primis non est relatio extrinseca, neque rationis, quia character animæ imprimitur, & est signum indeleibile, ut dicitur in Tridentino. Relatio autem extrinseca, & rationis, non propriè dicitur imprimi, (quamvis dicatur conferri;) neque dici potest signum, id est, cui conueniat significatio. Deinde, non est relatio realis intrinseca prædicamentalis, quia hæc numquam producitur, nisi in ipsa re qua refertur, & in alia producatur aliiquid absolutum, ex quo relatio illa oriatur, ut inductione constare potest. Vt autem character producatur in anima, non est necessarium, quod in ipsa, neque in alia re producatur aliiquid, quia ipse solus potest absque gratia, & absque aliquo alio produci & imprimi, ut supponitur ab SCHOLASTICIS; ergo character non est relatio, sed res absoluta.

Quod vero character sit qualitas, ex eo constat, quod non possit esse substantia, quia imprimitur animæ; neque possit esse quantitas, quia imprimitur animæ spirituali; neque possit ad aliud prædicamentum distinctum à qualitate pertinere, quia id absque indicio aliquo dicetur; & tandem, quod sit qualitas ab anima & ab eius potentia recipia distincta, constat ex eo, quod anima, & eius potentia recipia separata existunt à charactere, quia sunt ab illo coante receptionem Sacramentorum, per quæ imprimitur.

Ad primam ergo rationem constat, relationem non sufficere ad saluanda ea quæ à Tridentino dicuntur de charactere. Et ad secundam concedimus characterem esse signum, & ipsi conuenire significacionem sicut in relatione extrinseca, & rationis; nihilominus ipsum characterem, cui conuenit dicta significatio, ratione cuius dicitur signum, esse qualitatem realem.

DIFFICULTAS XII.

Ad quam speciem qualitatis pertineat character Sacramentalis.

DOCTORES, qui admittunt characterem esse qualitatem realem, conueniunt (excepto Richardo) illam direcè & per se ad prædicamentum qualitatis pertinere, quia est qualitas permanens, vt pote indelebilis, in eo in suo genere perfecta: quod autem sit supernaturalis, cum sit supra exigentiam cuiuscumque rei creata, & sit impresa, & infusa à Deo, non obstat ut virtuocè conueniat cum qualitate naturali, & cum ea in eodem prædicamento colloctetur, ut constat in actionibus naturali & supernaturali.

Est tamen difficultas, Ad quam speciem qualitatis pertineat character.

MARSILIUS in 4. quest. 4. art. 1. & CATHERINUS in OPUS. de Charactere, docent, characterem Sacramentalem ad quartam speciem qualitatis pertinere, nempe ad figuram, quia si figura spiritualis qua anima figuratur. Immerito tamen: quia figura propriè sumpta nequit inveniri nisi in corporibus, vt pote resultans ex terminis quantitatibus; in spiritualibus autem solùm per metaphoram. Et ita Aristoteles pro quarta specie qualitatis tantum ad duxit exempla figurarum Mathematicarum.

ALTISSODENSIUS lib. 4. tract. 3. cap. 2. docet, characterem pertinere ad tertiam speciem qualitatis, nempe ad passibilem qualitatem, quia sit lumen spirituale, quo intellectus illuminatur ut melius videat quod faciendum est. Immerito tamen, PRIMÒ, quia absque fundamento dicitur esse lumen intellectus, & principium manifestatioñis seu intentionis in actu. SECUNDÒ, quia quamvis esset lumen, potius esset habitus, quia disponeret intellectum ad melius intelligendum.

CAIETANUS q. 63. art. 2. & SOTUS in 4. dist. 1. q. 4. docent, characterem pertinere ad secundam speciem qualitatis, nempe ad potentiam, quia characteri Baptismi conuenit positiva ratio potentia passiva ad recipientem, quia constituit hominem potentem, & habilem ad recipientem reliqua Sacra menta; & characteri Confirmationis & Ordinis conuenit positiva ratio potentia actionis, characteri Confirmationis ad defendendam fidem coram tyrono, & characteri Ordinis ad ministrandum in Ecclesia iuxta varietatem Ordinis.

Immerito tamen character dicitur ad secundam speciem qualitatis pertinere, quia ad eam non pertinet nisi quod est principium physicum (in eo non nisi actuum, quia substantia non indiget potentia aliqua accidentali ad receptionem) character autem Sacramentalis non est principium physicum, quia non est ad physicæ agendum, neque ad physicæ recipientem, ut patet, quia character Baptismi tantum est principium morale quasi passuum, seu quasi conditio moralis ex voluntate Dei ad recipientia validè Sacra menta, & quasi actuum ad efficiendum Sacramentum Matrimonij; & character Confirmationis tantum est principium morale quasi actuum ad propagandam fidem; & character Ordinis, si sit Diaconi aut Subdiaconi, ad ministrandum in Sacrificio; & si sit Sacerdos, ad efficienda Sacra menta,

quia

quia illud physicum, quod fit ab insignitis charactere, non fit medio charactere, sed mediis aliis principiis physicis, & ideo illud etiam fieri potest ab aliis non habentibus characterem, vt receptio physica Sacramentorum, quæ fit ab habentibus characterem Baptismi; & applicatio materiae, & prolatio formæ, quæ fit ab habentibus characterem Ordinis; & propugnatio fidei, quæ fit ab habentibus characterem Confirmationis, etiam si physicum, quod fit ab habentibus characterem, habeat, vel acquirat ex Dei institutione valorem aliquem moralem, aut aliquem extrinsecum respectum, quem non habet physicum illud factum à non habentibus characterem. Et ob id, character dici potest principium morale, vel conditio moralis: & ideo S. Thomas quæst. 63. art. 2. reduxit characterem ad secundam speciem qualitatis, non negando pertinere directè ad aliam. Et quamvis character est principium physicum aliquius operationis aut effectus, non pertinet ad secundam speciem, quia non est principium natum ipsi animæ, quod requiritur ad secundam speciem qualitatis, ob quod hæc species dicitur potentia & potentia naturalis, id est nativa, in quo secunda species distinguitur ab habitu operativo ad primam speciem pertinente; quia ita non est principium natuum ipsi rei, sed aliunde requiritur.

S. Thomas.

Valquez,
Suarez,
Aegidius.

Valquez ergo disp. 134. num. 70. Suarez disp. II. sect. 3. & Aegidius quæst. 63. docent characterem pertinere ad primam speciem qualitatis, & merito: quia ad hanc pertinet qualitas, qua subiectum conuenienter vel disconuenienter se habet vel in suo esse substantiale, vel in ordine ad operandum, quæ dicitur habitus, vel dispositio; character autem est qualitas, qua anima conuenienter physice se habet non in ordine ad physicæ operandum, sed in suo esse physicæ; quia homo illo ornatur & insignitur physicæ, vel tamquam domesticus Dei, ut character Baptismi; vel tamquam miles Dei, ut character Confirmationis; vel tamquam minister & dispensator mysteriorum Dei, ut character Ordinis.

DIFFICULTAS XIII.

In quo character Sacramentalis subiectetur proxime & immediate.

Sotus.
Bassol.Cairanuus.
Valent.
Eugen.Alexander.
Bonaventura.

SCOTUS in 4. dist. 6. quæst. 11. & Bassolis dist. 5. & 6. q. 2. docent, characterem proximè & immediate subiectari in voluntate, quia character est dispositio ad gratiam quæ est in voluntate, dispositio autem est in eodem subiecto in quo est forma ad quam est dispositio.

CAIRANUUS quæst. 63. art. 4. VALENTIA disp. 3. q. 4. punct. 4. & SOTUS in 4. dist. 1. q. 4. art. 4. docent, characterem immediate subiectari in intellectu, quia est potestas quedam physica ad tribuendum vel recipiendum Sacramenta, quæ sunt diuinæ cultus, qui consistit in quadam fidei testificatione & professione; fides autem est in intellectu, & consequenter etiam character, qui ad fidei testificationem ordinatur.

ALEXANDER 4. part. q. 8. membr. 8. art. 1. & BONAVENTURA in 4. dist. 6. art. 1. q. 3. docent, characterem immediate subiectari in intellectu & in vo-

luntate, quia conformat animam nostram ad similitudinem Dei; similitudo autem Dei, quam habet anima, est in intellectu & in voluntate.

MARFILIIUS vero in 4. quæst. 4. art. 1. VALQUEZ ^{MARFILIIUS.} disp. 134. cap. 4. SUAREZ disp. 11. sect. 4. & AGIDIIUS ^{VALQUEZ.} q. 63. art. 4. docent, characterem immediate subiectari in anima ipsa, & merito: quia character non est principium physicum aliquius operationis, sed tantum est habitus, vel dispositio, qua anima in suo esse substantiale bene & conuenienter se habet (qualis est gratia habitualis in opinione distinguishentium illam à charitate) ergo immediate est in ipsa anima, sicut etiam est gratia in opinione predicatorum.

AD rationem ergo pro SCOTO & BASSOLI negamus, characterem esse dispositionem ad gratiam: & quamvis esset, tunc esset moralis, quæ potest esse in alio subiecto, vt pater de fide, quæ est moralis dispositio ad gratiam, & tamen fides est in intellectu, gratia vero in anima vel in voluntate.

AD rationem vero pro CALETANO, VALENTIA & SOTO negamus, characterem esse potestatem physicam conferendi vel recipiendi Sacramentum, quia tantum est qualitas qua anima bene se habet in suo esse, & aliqui characteres sunt qualitates, quibus anima non solum bene se habet in suo esse, sed etiam quibus homo ex Dei institutione redditur moraliter aptus vel ad recipiendum vel ad efficiendum Sacramentum; & quamvis esset potestas physica ad diuinum cultum, non esset in intellectu, sed potius in voluntate, in qua virtus religionis, qua Deus colitur, reperitur.

ET ad rationem pro ALEXANDRO & BOHAEN-
TURA, quamvis admittamus, nos medio charactere
re conformari similitudinem Dei, negamus tamen,
ipsum esse in utraque potentia, quamvis simili-
tudo Dei esset in utraque; quia character est que-
dam simplex qualitas, quod non conuenit simili-
tudini Dei, quia sita est in ipsa anima cum
utraque potentia, aut potius in relatione quadam
extrinseca, & denominatione extrinseca, qua non
inconvenit plura simul denominari.

DIFFICULTAS XIV.

Vtrum character Sacramentalis sit
indelebilis.

CONVENTUM Theologi, characterem esse indeleibilem (ad minus quamdiu homo vivit) quod definitum est ab Eugenio IV. in suo Decree ^{EUG. IV.} to, & à Tridentino sect. 7. can. 9. & constat ex per- ^{Trident.} petua & constante traditione Ecclesie.

Character autem dicitur indelebilis, non respe-
ctu Dei, qui suspendendo concursum quo ipsum
conseruat, eum destrueret, & qui posset illum,
quamvis consideret in extrinseca relatione, &
denominatione proueniente ex Sacramento, de-
lere & destruere, statuendo, vt qui recuperet
Sacramentum conferens characterem, non ma-
neret habilis, neque deputatus ad recipienda Sa-
cramenta, neque ad illa conficienda, neque ad pro-
pugnandam fidem, nisi usque ad tantum tempus,
aut nisi usque ad commissionem aliquius pec-
cati: sicut etiam consecratio templi posset ab Ec-
clesia deleri, statuendo, vt non esset consecra-
tum nisi usque ad tantum tempus, vel nisi usque
ad

ad occasionem aliquam. Sed character dicitur indebilis ab agente creato, quia agens creatum neque potest illum physicè destruere, quia caret contrario, modo quo possit illum destruere, neque potest moraliter, seu demeritorie, quia Deus statuit ut homo non amittat illum, quamvis peccet.

S. Thomas. Et quamvis certum non sit, characterem non esse delendum post mortem, tamen est valde verisimile, delendum non esse post mortem, (in quo S. Thomas qua^b 63. art. 5. & communiter Theologici conuenient) sed post illam manere in aeternum in anima iusti ad eius decomum, & in anima damnati ad eius ignominiam & confusionem. Et

sanè, si post mortem non maneret, defunctus, qui à Deo resuscitaretur, esset iterum baptizandus, & confirmandus, & ordinandus, quod dici non potest.

Obliterandum tamen est, vt optimè Vazquez & Egidius, quod quamvis character maneat post mortem in anima defuncti, in ea tamen non manet potestas aut habilitas illa moralis, aut deputatio characteri annexa; quia ei tantum pro hoc statu annectitur, quia pro alio est superflua.

Sed, an character intendi & remitti possit, incertum est, & nullo principio indagabile: est tamen certum, imprimi aequaliter omnibus, quia non imprimitur iuxta mensuram alicuius dispositionis.

DISPUTATIO IV.

De causa Sacramentorum.

DVplex est causa Sacramentorum, altera insituens illa, & altera illa efficiens & ministrans; & de utraque disputandum est, priùs de causa instituente, & posteā de causa efficiente & ministrante.

DIFFICULTAS I.

Vtrum possit creature communicari potestas instituendi Sacra menta conferentia gratiam ex opere operato.

ONVENIVNT Doctores, potestatem primatiam & principalem, & independentem ab altero tamquam à superiori ad instituenda Sacra menta collativa gratia ex opere operato, non posse creature communicari; quia impossibile est, creature fieri independentem à Deo in collatione efficacitatis & virtutis facienda alicui signo ad conferendam gratiam.

Est tamen difficultas, An ex commissione Dei possit communicari creature potestas secundaria instituendi dicta Sacra menta pendens à Deo, & ipsi subordinata.

*S*cotus in 4. dist. 1. q. 3. Gabriel q. 2. art. 3. dub. 2. & Vazquez disp. 135. partem negantia tuentur, quia instituere dicta Sacra menta, est nouiter & primò statuere signum collativum gratia: nulla tamen creature id potest primò & nouiter statuere adhuc ex commissione Dei, quia quodcumque statutum seu decretum creature circa impositionem dicti signi supponeret decretum Dei, ex quo decretum creature exordium sumeret, ac proinde creature non primò statueret illud, sed Deus.

*S*otus vero in 4. dist. 1. quæst. 5. art. 4. Valentia disp. 3. quæst. 3. punct. 1. & Suarez disp. 12. seft. 2. partem affirmatiuam tradunt, & merito: quia non repugnat, Deum committere alicui creature potestatem iustificandi homines modo ipsi creature placito, & creaturem ipsam ex hac potestate sibi commissa eligere modum iustificandi homines ex opere operato, & infallibiliter, mediis signis

exterioribus hominibus applicatis, & ea assignare & imponere ad id: sed hæc assignatio & impositio signorum sic collatiuorum gratia esset vera institutio Sacramentorum de quibus loquimur, ergo non repugnat, dictam potestatem communicari & committi creature. Consequens pater, & etiam Maior: Minor autem, in qua est tota difficultas, probatur; quia assignatio illa & impositio dictorum signorum esset prima, & noua statutio eorum, quia tantum supponeret decretum Dei, quo committeret creature iustificationem hominum, & electionem mediiorum ad id; & non supponeret impositionem seu institutionem aliquam illorum signorum à Deo factam: quia commissio illa Dei, & decretum quo potestatem illam committeret, non esset impositio & statutio signorum, vt patet; neque decretum Dei esset immediate circa impositionem, sed tantum circa potestatem iustificandi homines, & eligendi medium ad id; ergo impositio & assignatio signorum facta à creature illa, esset prima & noua, ac proinde vera institutio. Ex quo patet ad rationem adherariorum.

Vnde ob eamdem rationem etiam potuit creature à Deo communicari potestas instituendi Sacra menta veteris legis, quibus ex vi institutionis conueniebat denotare infallibiliter gratiam dannam per passionem Christi.

Obseruandum tamen est, potestatem excellentiæ, quia humanitas Christi de facto instituit Sacra menta noua, non posse creature pura communicari eo modo quo humanitas Christi communicata fuit, nempe ob merita condigna, quibus de condigno eam potestatem meruit, & effectum Sacramentorum: quia nulla pura creature potuit hæc de condigno mereri, quia gratia adoptionis, qua pura creature posset esse prædicta, non potest esse semen & principium merendi de condigno, nisi augmentum sui ipsius, & etiam gloriam, & non nisi habent ipsam gratiam, & non aliis: id tamen potuit & potest mereri de congruo, ac proinde quod ipsi potestas communicatur, & quod Sacra menta instituta ab ipsa impetrant gratiam.

DIFFI-

*S*cotus.
*G*abriel.
*V*azquez.

*S*otus.
*V*alentia.
*S*uarez.